

KONVENCIJOS ĮGYVENDINIMO SKAITMENINĖJE APLINKOJE GAIRĖS

Bendrosios nuostatos

1. Šios gairės suteikia strateginį pagrindą Konvencijai dėl kultūros raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo suprasti, aiškinti ir įgyvendinti skaitmeninėje aplinkoje, kurioje kultūrinės prekės ir paslaugos elektroniniu būdu yra kuriamos, gaminamos, skleidžiamos, platinamos, naudojamos ir / arba saugomos. Šios prekės ir paslaugos perteikia kultūros raišką kompiuterinėmis programomis, tinklais, tekstais, vaizdo įrašais, vaizdais ar garso įrašais ir yra platinamos kitomis nuolat tobulėjančių, skaitmeninių platformų priemonėmis.
2. Kultūrinės veiklos, kultūrinių prekių ir paslaugų, kuriomis perteikiamas tapatumas, vertės ir prasmės savitas pobūdis skaitmeninėje aplinkoje nekinta. Todėl dvejopo pobūdžio (kultūrinio bei ekonominio) kultūrinių prekių ir paslaugų pripažinimas apima tiek kultūros raišką, esančią skaitmeninėje aplinkoje, tiek kultūros raišką, sukurtą naudojantis skaitmeninėmis priemonėmis.
3. Žmogaus teisių apsauga ir skatinimas bei kūrybos, raiškos, informacijos ir komunikacijos laisvė skaitmeninėje aplinkoje yra parama universalus interneto principams siekiant žmogaus teisėmis pagrįsto atviro interneto, kuris būtų visiems prieinamas ir įtraukiantis daugelį suinteresuotųjų šalių kaip dalyvius.
4. Skaitmeninių technologijų pritaikymo ir prieinamumo lygis pasaulyje labai skiriasi. Skirtumai egzistuoja tarp išsivysčiusių ir besivystančių šalių, taip pat pačiose šalyse: tarp moterų ir vyrų, miestų ir kaimo vietovių. Tai turi įtakos kultūrinių prekių ir paslaugų skaitmeninėje aplinkoje kūrimo, gaminimo, sklaidos ir platinimo būdai.
5. Kūrybiniam sektoriui didžiulės įtakos visame pasaulyje turėjo socialiniai tinklai ir vartotojo kuriamo turinio plėtra, duomenų augimas, platinimo modelių sudėtingumas ir susietų daugialypės terpės įrenginių gausa vartotojų rankose. Technologijų pokyčiai taip pat lėmė naujų žaidėjų bei naujos logikos atsiradimą ir toliau kels naujų iššūkių bei suteiks galimybių skatinti kultūros raiškos įvairovę, ypač formuojant susijusias viešosios politikos kryptis.
6. Turint omenyje, kad technologinio neutralumo principas yra įtvirtintas Konvencijoje, šios gairės turėtų būti aiškinamos ir taikomos atsižvelgiant į visą Konvenciją, taip skatinant horizontalų požiūrį į kultūros raiškos įvairovę skaitmeninėje aplinkoje. Šios gairės papildo visas Konvencijos ir esamų gairių nuostatas, kurios susijusios su skaitmenine sritimi, taip pat naujomis informacinėmis ir ryšių technologijomis.
7. Visos suinteresuotosios šalys raginamos gerbti ir propaguoti Konvenciją bei šias gaires, kurios yra susijusios su Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslais (Darbotvarkė iki 2030 m.), Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindiniais principais bei tarptautiniais žmogaus teisių dokumentais ir principais. Pirmiausia šiuo raginimu yra kreipiamasi į valdžios institucijas. Vadovautis šiomis gairėmis skatinamos ir nevyriausybinės organizacijos, viešojo bei privataus sektoriaus kultūros ir kūrybos

industrijos, taip pat pasaulinės skaitmeninės platformos, interneto paslaugų teikėjai (IPT) ir kiti skaitmeninės aplinkos dalyviai.

Pagrindiniai principai

8. Papildant Konvencijos 1 ir 2 straipsnių tikslus bei principus, šių gairių tikslas yra:
  - 8.1. dar kartą patvirtinti Konvencijos technologinio neutralumo principą;
  - 8.2. dar kartą patvirtinti kultūrinių prekių ir paslaugų dvejopą (kultūrinį ir ekonominį) pobūdį, nesvarbu, kokios priemonės ir technologijos yra naudojamos;
  - 8.3. skatinti skaitmeninių priemonių naudojimą ir suteikti skaitmeninę kompetenciją pasitelkus švietimo programas;
  - 8.4. dar kartą patvirtinti Šalių suverenią teisę formuoti, patvirtinti ir įgyvendinti politikos kryptis bei priemones, skirtas kultūros raiškos įvairovei skaitmeninėje aplinkoje apsaugoti bei skatinti;
  - 8.5. laikantis interneto neutralumo principo, apsaugoti vienodą ir nediskriminuojantį duomenų srauto apdorojimą teikiant interneto paslaugas ir galutinių paslaugų gavėjų teises (kad būtų išvengta duomenų srauto valdymo praktikos, kai blokuojamos arba sulėtinamos tam tikros taikomosios programėlės, kas paveiktų vietos kultūrinių prekių apyvartą ir paslaugų teikimą);
  - 8.6. skatinti skaitmeninėje aplinkoje esančių kultūrinių prekių ir paslaugų srauto pusiausvyrą bei lygiateisį prieinamumą prie jo, ypač sukuriant palankesnes sąlygas besivystančių šalių menininkų, kultūros srities specialistų, įmonių ir nepriklausomų organizacijų sukurtiems ar pagamintiems darbams;
  - 8.7. pripažinti nacionalinių skaitmeninės srities strategijų ir tarptautinių paramos programų, remiančių skaitmenines programas bei jų projektus, darnaus vystymosi ekonominius, švietimo ir kultūrinius papildomumo aspektus;
  - 8.8. skatinti tarptautinį vystomąjį bendradarbiavimą dėl geresnės ir labiau pasiekiamos prieigos prie skaitmeninių technologijų ir siekiant tobulinti susijusius įgūdžius, gebėjimus ir remti priemones, būtinas dinamiškoms kultūros bei kūrybos industrijoms skaitmeninėje aplinkoje sukurti;
  - 8.9. skatinti pagarbą pagrindinėms raiškos, informacijos ir komunikacijos laisvėms, taip pat pagarbą privatumui bei kitoms žmogaus teisėms, kurios sudaro būtinas sąlygas kurti, platinti įvairią kultūros raišką ir ja naudotis. Tai apima ir pagarbą kūrybos laisvei, kuri yra žodžio laisvės, autorių bei atlikėjų, dirbančių skaitmeninėje aplinkoje, socialinių ir ekonominių teisių ir partnerių bendradarbiavimo, kuris yra grįstas jų pačių pasirinkimu, pasekmė;
  - 8.10. skatinti pagarbą žmogaus teisėms skaitmeninėje aplinkoje, taip pat lyčių lygybę ir moterų bei mergaičių įgalinimą, remiant jų, kaip kultūrų raiškos skaitmeninėje aplinkoje kūrėjų, gamintojų ir vartotojų, dalyvavimą kultūros ir kūrybos industrijose;

8.11. remiantis Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 19 straipsniu ir Tarptautiniu pilietinių ir politinių teisių paktu, patvirtinti, kad žmogaus teisės, galiojančios atsijungus nuo interneto, turi būti saugomos ir prisijungus prie jo, ypač žodžio laisvė, kuri yra taikoma nepriklausomai nuo sienų ir medijos pasirinkimo.

Šalių kultūros skaitmeninėje aplinkoje valdymo sistemų stiprinimas

9. Šalys, vadovaudamosi Konvencijos 5, 6 ir 7 straipsniais ir šiomis gairėmis, siekia patvirtinti naujas arba atnaujinti esamas politikos kryptis ir priemones, kurių reikia, kad būtų apsaugota bei skatinama kultūros raiškos įvairovė skaitmeninėje aplinkoje, atsižvelgiant į išskirtines aplinkybes, susijusias su moterų bei įvairių socialinių grupių poreikiais.
10. Atsižvelgiant į vertės grandinėje vykstančias esmines permainas ir naujų dalyvių atsiradimą, šios politikos kryptys bei priemonės turėtų apimti visus aspektus – kūrybos, gamybos, platinimo, sklaidos, taip pat prieigos ir galimybės naudotis.
11. Atsižvelgiant į tai, kad visose vertės grandinės dalyse veiklos atliekamos dėl panašaus tikslo, Šalys yra raginamos skatinti kultūros raiškos ir medijų įvairovę skaitmeninėje aplinkoje, atnaujinant viešųjų paslaugų, privačios, bendruomenių ir nepriklausomų žiniasklaidos organizacijų teisinės bei reguliavimo sistemas.
12. Šalys yra skatinamos stiprinti kultūros sektoriaus ir plačiosios visuomenės skaitmeninių kompetencijų lygį, skatinti praktinę patirtį bei įgūdžius, būtinus visaverčiai dalyvauti, vykdant pokyčius, susijusius su įvairios kultūros raiškos kūryba, gamyba, platinimu, sklaida ir prieiga prie jos skaitmeninėje aplinkoje.
13. Šalys yra skatinamos sudaryti tarpžinybines grupes skaitmeninės srities klausimams spręsti, kurios suburtų suinteresuotų ministerijų ir institucijų atstovus (įskaitant tuos, kurie yra atsakingi už kultūrą, tyrimus, prekybą, pramonę, telekomunikacijas ir švietimą), taip pat asmenį, su Konvencija susijusiems ryšiams palaikyti, ir pilietinės visuomenės atstovus.
14. **Kūrimo** etape Šalys siekia paremti naujas kūrybiškumo formas skaitmeninėje aplinkoje, įskaitant interaktyvią, realiuoju laiku vykstančią meninę veiklą. Tai gali apimti nacionalines, regionines ar vietos politikos kryptis ir programas bei finansavimo sistemas, kurios:
  - 14.1. teikia tiesioginę paramą menininkams ir kitiems kultūros sričių specialistams, dirbantiems su skaitmeninėmis priemonėmis;
  - 14.2. prisideda prie kūrėjų ir atlikėjų kūrybos bei teisingo atlygio;
  - 14.3. kuria naujas informacinių technologijų mokymo programas ir švietimo planus menininkų ir kitų kultūros specialistų žinioms bei įgūdžiams, kurių reikia norint efektyviau dalyvauti skaitmeninėje aplinkoje, gilinti;
  - 14.4. suteikia tokias skaitmeniniam kūrybiškumui ir inovacijoms skirtas erdves, kaip inkubatoriai, laboratorijos, menininkų rezidencijos bei centrai, kurios įgalina menininkus eksperimentuoti ir bendradarbiauti tarptautiniu lygiu dalyvaujant tinkluose;

14.5. skatina menininkų, švietimo ir kultūros sričių specialistų, dirbančių kultūros bei kūrybos industrijose, bendradarbiavimą su skaitmeninės aplinkos veikėjais, įskaitant dizainerius, programuotojus, inžinierius ir mokslininkus;

14.6. pripažįsta ir vertina kūrėjų darbą skaitmeninėje aplinkoje, skatinant:

- menininkų ir kultūros srities specialistų teisingą bei adekvatų atlygį;
- skaidrų pajamų paskirstymą tarp skaitmeninio turinio platintojų, interneto paslaugų teikėjų (IPT) ir teisių turėtojų, taip pat tarp pačių teisių turėtojų;
- reikiamo pralaidumo tinklų prieinamumą;
- intelektinės nuosavybės teisių pagarbą ir apsaugą, leidžiant kolektyvinį administravimą, jei taikytina, ir kolektyvines derybas dėl skaitmeninių teisių;
- jų darbų dokumentavimą ir archyvavimą teisėtomis elektroninėmis deponavimo sistemomis.

15. **Gamybos** etape Šalys siekia remti kultūros ir kūrybos industrijų modernizavimą. Priemonėmis, susijusiomis su kultūros raiškos gamyba skaitmeninėje aplinkoje, siekiama:

15.1. skatinti skaitmeninimą ir technologinių priemonių įtraukimą į kultūros ir kūrybos industrijų, ypač į labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių bei pilietinės visuomenės organizacijų, gamybos procesus;

15.2. suteikti paramą kultūros sektoriaus verslininkams, pilietinės visuomenės organizacijoms, vietos gamybos įmonėms ar inkubatoriams, siekiant išplėsti jų veiklą skaitmeninėje aplinkoje;

15.3. skatinti naujas kultūros ir kūrybos industrijų skaitmeninėje aplinkoje finansavimo formas, taip pat naujus viešojo ir privataus sektorių partnerystės skaitmeninėje aplinkoje būdus;

15.4. pripažinti, kad menininkai, naudojantys skaitmenines technologijas tyrimams ir vystymui, atneša naudos visuomenei ir sukuria įvairių naujų komunikacijos įrankių.

16. **Platinimo / sklaidos** etape Šalys siekia remti ir suteikti galimybes platinti darbus skaitmeninėje aplinkoje, taip pat skatinti bei stiprinti besiplėtojančios ir skaitmeninės vietos rinkos vystymąsi. Šio vertės grandinės etapo priemonėmis siekiama:

16.1. skatinti skaitmeninių medijų įvairovę, įskaitant įvairius kultūrinių prekių ir paslaugų skaitmeninio turinio platintojus, taip pat skaitmeninės srities veikėjus (virtualias platformas, interneto paslaugų teikėjus (IPT), paieškos sistemas, socialinius tinklus), tuo pat metu užtikrinti nacionalinio ir vietos kultūrinio turinio matomumą bei prieinamumą;

16.2. skatinti privačių veiklos vykdytojų ir valdžios institucijų dialogą, siekiant didesnio duomenų kaupimo ir naudojimo, kur taikomi algoritmai, skaidrumo, bei raginti kurti algoritmus, kurie užtikrintų kultūros raiškos įvairovę skaitmeninėje aplinkoje, taip pat skatinti vietos kultūros darbų žinomumą ir prieinamumą;

- 16.3. stengtis standartizuoti ir suderinti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, formatus, protokolus, programinę įrangą, sąsajas bei metaduomenis, siekiant sukurti įvairią skaitmeninę kultūrinių prekių ir paslaugų platinimo aplinką;
  - 16.4. pritaikyti ir modernizuoti virtualių sandorių mechanizmus bei procesus, siekiant palengvinti ir užtikrinti elektroninę prekybą;
  - 16.5. skatinti sąžiningą, skaidrią, darnią ir etišką prekybą keičiantis kultūros prekėmis bei paslaugomis skaitmeninėje aplinkoje, ypač su besivystančiomis šalimis;
  - 16.6. vystyti kultūrinių prekių ir paslaugų platinimo internetu teisinę sistemą, pavyzdžiui, ratifikuojant aktualias tarptautines autorių ir gretutinių teisių sutartis, sutartinius susitarimus ir priemones, tokiu būdu apsisaugant nuo piratavimo bei neteisėtos virtualių kultūrinių prekių prekybos;
  - 16.7. skatinti bendradarbiavimą tarp virtualių (internetu) platformų (vaizdo, garso ir kitų kaupyklių) ir prekių bei paslaugų teisių turėtojų (įskaitant susitarimus dėl licencijų ir techninių priemonių įdiegimo), siekiant pagerinti virtualių kultūrinių prekių ir paslaugų platinimą, taip pat palengvinti turinio sklaidą.
17. **Prieigos** etape Šalys siekia užtikrinti laisvą ir nuolatinį prieinamumą prie įvairios kultūros raiškos, taip pat didinti dalyvavimą skaitmeninės aplinkos kultūriniame gyvenime. Priemonėmis, naudojamomis norint užtikrinti nuolatinį prieinamumą prie skaitmeninių technologijų, praktinės patirties ir įvairių kultūrinių prekių bei paslaugų, siekiama:
- 17.1. nustatyti skaidresnius ir aiškesnius indeksavimo ir nuorodų paslaugų modelius, siekiant užtikrinti, kad skaitmeniniai mechanizmai (rekomendaciniai algoritmai), nustatantys vartotojui prieinamą turinį, suteiktų platų įvairios kultūros raiškos skaitmeninėje aplinkoje pasirinkimą;
  - 17.2. investuoti, vystyti ir stiprinti ryšių infrastruktūras tam, kad būtų patobulinta prieiga prie įvairios kultūros raiškos skaitmeninėje aplinkoje;
  - 17.3. skatinti skaitmeninės apsaugos priemonių įgyvendinimą ir infrastruktūrų vystymą, kad būtų užtikrinta universali bei nuolatinė prieiga prie kultūrinio turinio, nepaisant nuolatinės ir sparčios skaitmeninės aplinkos raidos;
  - 17.4. remti kalbinės įvairovės ir vertimo sąsajas skaitmeninėje aplinkoje;
  - 17.5. skatinti visuomenines kultūros institucijas teikti virtualią prieigą prie įvairios kultūros raiškos;
  - 17.6. teikti būtiną skaitmeninę įrangą tokioms visuomeninėms institucijoms, kaip mokyklos, bibliotekos ir kultūros centrai;
  - 17.7. sudaryti skaitmeninio raštingumo, viešojo švietimo, sąmoningo naudojimosi internetu ir skaitmeninių priemonių įvaldymo programas;
  - 17.8. skatinti teisinės priemones, kad teisių turėtojų atlygis būtų teisingas.

Kultūrinių prekių ir paslaugų srauto perskirstymas

18. Tarptautinio solidarumo ir bendradarbiavimo kontekste, taip pat vadovaudamosi

Konvencijos 16 straipsniu, Šalys turėtų sudaryti palankesnes sąlygas besivystančioms šalims palengvinti labiau subalansuotą kultūrinių prekių ir paslaugų skaitmeninėje aplinkoje srautą. Šalys:

- 18.1. gali pagerinti besivystančių šalių menininkų, kultūros srities specialistų, įmonių, taip pat nepriklausomų organizacijų pagamintų kultūrinių prekių ir paslaugų skaitmeninėje aplinkoje platinimą, įskaitant meninį ir kultūrinį bendradarbiavimą, bendros kūrybos bei bendro platinimo sutartis;
  - 18.2. gali atsižvelgti į tarptautinės prekybos sutačią, kurias jos sudarė ir sudarys, nuostatas, taip pat į jų atitinkamus mechanizmus, siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas besivystančių šalių kultūrinėms prekėms ir paslaugoms skaitmeninėje aplinkoje.
19. Laikantis Konvencijos 21 straipsnyje nustatyto įpareigojimo skatinti Konvencijos tikslų ir principų įgyvendinimą per kitus tarptautinius forumus, taip pat siekiant sukurti integracinį požiūrį kultūros, prekybos ir investavimo skaitmeninėje aplinkoje srityse, Šalys yra raginamos skatinti:
- 19.1. papildomumą ir nuoseklumą įvairių teisinių dokumentų, susijusių su kultūros raiškos įvairove skaitmeninėje aplinkoje;
  - 19.2. dvišalių, regioninių arba daugiašalių derybų, turinčių įtakos kultūrinėms prekėms ir paslaugoms skaitmeninėje aplinkoje, skaidrumą;
  - 19.3. už kultūrą ir prekybą atsakingų nacionalinės valdžios institucijų, kitų atitinkamų valdžios institucijų, įstaigų bei pilietinės visuomenės atstovų glaudų bendradarbiavimą;
  - 19.4. svarstymą, kad kultūrai skirtos nuostatos būtų įtrauktos į tarptautinius dvišalius, regioninius ar daugiašalius susitarimus, t. y. nuostatos, kuriomis atsižvelgiama į kultūrinių prekių ir paslaugų dvejopą pobūdį, įskaitant palankesnių sąlygų besivystančioms šalims nuostatas, ypatingą dėmesį skiriant elektroninės prekybos padėčiai, pripažįstant kultūrinių prekių ir paslaugų specifiką;
  - 19.5. aiškių Konvencijos ir šių gairių nuorodų, susijusių su prekyba ir investicijų susitarimais skaitmeninėje aplinkoje, taip pat nuostatų, įgalinančių jų įgyvendinimą, įskaitant ir naujų politikos kryptių sukūrimą esant būtinybei, įtraukimą.

Kultūros integravimas į darnaus vystymosi sistemas

20. Vadovaudamasi Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. nuostatomis ir Darnaus vystymosi tikslais, taip pat Konvencijos 13 ir 14 straipsniais, Šalys gali parengti nacionalines vystymosi politikos kryptis, taip pat tarptautines paramos programas, kurios pripažintų kultūrinių aspektų svarbą ir darnaus vystymosi ekonominių, socialinių bei aplinkos aspektų skaitmeninėje aplinkoje papildomumą.
21. Remdamosi Konvencijos, jos tikslų ir principų nuorodomis, Šalys integruoja kultūrą į savo informacinių ir ryšių technologijų (IRT) planus bei į skaitmeninei aplinkai skirtas strategijas.

22. Šalys nacionaliniu ir tarptautiniu lygiais remia gebėjimų stiprinimo veiklas, praktinės patirties bei tvarių technologijų (techninių ir programinių) įgūdžių perdavimą, taip pat infrastruktūros vystymą.
23. *Nacionalinio* lygmens priemonėmis turėtų būti siekiama:
- 23.1. didinti žinomumą ir skatinti vietos kultūrinio turinio paslaugų vartojimą, skatinant gyvybingų kultūros ir kūrybos industrijų vystymąsi skaitmeninėje aplinkoje vietos, regioniniu ir nacionaliniu lygiais;
  - 23.2. įvertinti konkrečius technologijų poreikius, siekiant, kaip numatyta Konvencijos 7 straipsnyje, skatinti geografinę lygybę ir įvairių asmenų ir socialinių grupių lygiateisę prieigą paskirstant kultūros išteklius;
  - 23.3. skatinti tarpžinybinį bendradarbiavimą integruojant kultūrą į kitų ministerijų, dirbančių su skaitmeninės srities klausimais, programas;
  - 23.4. stiprinti ir gerinti vystymosi politikos kryptis skaitmeninėje aplinkoje kituose – švietimo, visuomenės sveikatos, apsaugos, tyrimų ir urbanistinio planavimo – sektoriuose.
24. *Tarptautiniu* lygmeniu turėtų būti siekiama paremti besivystančias šalis:
- 24.1. atnaujinant kultūrinio bendradarbiavimo sutartis, atsižvelgiant į skaitmeninių technologijų daromą įtaką, ypač įgyvendinant bendros kūrybos ir bendro platinimo sutartis;
  - 24.2. vystant naujas bendradarbiavimo formas, kurios palengvintų bendrą tinklinių meno kūrinių gamybą ir platinimą, nepaisant kūrėjus skiriančio atstumo;
  - 24.3. suteikiant prioritetą principo „iš apačios į viršų“ vykdomoms kultūrinio bendradarbiavimo iniciatyvoms, kuriose dalyvautų vietos veikėjai, o ne principo „iš viršaus į apačią“ iniciatyvoms, kurios apsiriboja techninės, programinės įrangos, laikmenų ir jungčių parama;
  - 24.4. užtikrinant vienodas galimybes naudotis skaitmeninėje aplinkoje esančiais ištekliais ir kultūrinio turiniu, pasitelkus švietimo ir visuomenės informavimo apie naudojimosi internetu bei skaitmeninėmis priemonėmis veiklas;
  - 24.5. remiant projektus, susijusius su Konvencijos taikymu skaitmeninėje aplinkoje, ypač skiriant reguliarius savanoriškus įnašus į Tarptautinį kultūros įvairovės fondą.

Pilietinės visuomenės vaidmuo

25. Pagal Konvencijos 11 straipsnį ir jos gaires partnerystė su pilietinės visuomenės organizacijomis skaitmeninėje aplinkoje yra būtina norint prisidėti prie skaitmeninio pasaulio raidos stebėjimo, todėl ji gali pasireikšti:
- 25.1. iniciatyva, skirta informuoti apie skaitmeninės aplinkos galimybes, pasitelkus skaitmenines technologijas (pvz., socialiniai tinklai, mobiliosios programėlės, virtualios pokalbių platformos), organizuojant renginius ir kuriant ryšio priemones

(pvz., pasidalijamojo darbo platformos, realaus laiko mainų platformos, tinklaraščiai, elektroniniai informaciniai biuleteniai);

- 25.2. pastangos konsultuoti kultūros sektoriaus dalyvius skaitmeninės srities klausimais ir pasidalinti šiais rezultatais su Konvencijos valdymo organais, pateikiant rašytinius dokumentus (informacinius dokumentus) ir žodžiu teikiant informaciją Šalių konferencijai ir Tarpvyriausybiniam komitetui;
- 25.3. aktyvus dalyvavimas rengiant Šalių ketverių metų periodines ataskaitas, suteikiant aktualią informaciją apie menininkų ir kitų kultūros srities specialistų bei su skaitmeninėmis technologijomis dirbančių asmenų galimybes ir iššūkius;
- 25.4. pilietinės visuomenės atstovų, įskaitant menininkus, kultūros srities specialistus, akademikus, mokslininkus ir ekspertus, bendradarbiavimas pateikiant pasiūlymus svarstyti kitose tarptautinėse organizacijose bei tiesiogiai ar netiesiogiai dėmesį skiriant kultūros raiškos įvairovės skaitmeninėje aplinkoje klausimams.

Geriausios patirties ir informacijos rinkimas bei dalijimasis ja

26. Įgyvendindamos Konvencijos 9 ir 19 straipsnius, Šalys:

- 26.1. sistemingai į savo ketverių metų periodines politikos kryptių ataskaitas įtraukia informaciją apie galimybes ir iššūkius, susijusius su kultūros raiškos įvairovės skaitmeninėje aplinkoje apsauga ir skatinimu;
- 26.2. skatina rinkti kultūrinių prekių ir paslaugų skaitmeninėje aplinkoje naudojimo, praktikos ir rinkos lyginamąją statistiką;
- 26.3. remia diskusijas apie kultūros raiškos įvairovės skaitmeninėje aplinkoje galimybes bei iššūkius ir šioje srityje dalinasi gerąja patirtimi su besivystančiomis šalimis.

UNESCO sekretoriato vaidmuo

27. Pagal Konvencijos 19 straipsnį Sekretoriatas, vadovaudamasis tarpsektoriniu principu ir bendradarbiaudamas su Šalimis, pilietine visuomene bei susijusiomis tarptautinėmis organizacijomis:

- 27.1. renka, analizuoja ir skleidžia kultūros raiškos įvairovės skaitmeninėje aplinkoje apsaugos bei skatinimo, taip pat susijusių technologijų vystymo informaciją ir statistiką;
- 27.2. pasitelkęs žinių valdymo sistemą, sudaro ir prižiūri gerosios patirties sąrašą;
- 27.3. kuria dialogą su Šalimis ir pilietine visuomene, kad tvirtėtų bendradarbiavimas su kitais tarptautiniais dalyviais, kurie susiję su skaitmeninėmis technologijomis, ypač su tais, kurie atsakingi už prekybą, intelektinę nuosavybę bei telekomunikacijas, taip pat kad būtų skleidžiama žinia apie Konvenciją ir dalinamasi informacija su visomis suinteresuotosiomis šalimis;
- 27.4. skatina diskusijas tarp Šalių ir praneša valdymo organams apie kultūros raiškos įvairovės skatinimo skaitmeninėje aplinkoje galimybes bei iššūkius.